

Uchwała z dnia 15 lipca 1998 r.

III ZP 17/98

Przewodniczący SSN: Teresa Romer, Sędziowie SN: Andrzej Kijowski, Maria Mańkowska (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, z udziałem prokuratora Prokuratury Krajowej Piotra Wiśniewskiego, w sprawie z wniosku Wiesława L. przeciwko Wojskowemu Biuru Emerytalnemu w W. o wysokość świadczenia, po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 15 lipca 1998 r., zagadnienia prawnego przekazanego przez Sąd Apelacyjny-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych we Wrocławiu postanowieniem z dnia 4 marca 1998 r. [...] do rozstrzygnięcia w trybie art. 390 KPC:

Czy dla podwyższenia emerytury o 1% podstawy wymiaru wynikającego z przepisu art. 15 ust. 2 pkt 2 lit. c ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (Dz.U. Nr 10, poz. 36 z 1994 r. ze zmianami), wymagane jest aby pełnienie służby w charakterze sapera uczestniczącego w szkoleniu poligonowym, określonego w § 1 ust. 2 pkt 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 lutego 1995 r. w sprawie szczegółowych warunków podwyższania emerytur wojskowych (Dz.U. Nr 21, poz. 110 z 1995 r.) - miało miejsce po dniu 26 lutego 1994 r., to jest po wejściu w życie powyższych aktów prawnych?

p o d j ą ł następującą uchwałę:

Dla podwyższenia o 1% podstawy wymiaru emerytury przyznanej na mocy przepisów ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (Dz.U. z 1994 r. Nr 10, poz. 36 ze zm.) nie jest wymagane, aby pełnienie służby sapera uczestniczącego w szkoleniu poligonowym odbywało się po 26 lutego 1994 r., to jest po wejściu w życie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 lutego 1995 r. w sprawie szczegółowych warunków podwyższania emerytur wojskowych (Dz.U. Nr 21, poz. 110).

Uzasadnienie

Przedstawione zagadnienie prawne powstało na tle następującego stanu faktycznego:

Decyzją z dnia 10 marca 1997 r. Wojskowe Biuro Emerytalne w W. przyznało wnioskodawcy Wiesławowi L. prawo do emerytury wojskowej na podstawie przepisów ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (Dz.U. z 1994 r. Nr 10, poz. 36 ze zm.) od dnia 1 listopada 1996 r. Ustalając wysokość emerytury przyjęto za podstawę jej wymiaru uposażenie za stopień wojskowy po 16 latach służby wojskowej wraz z przysługującymi dodatkami, co stanowi 42,82% podstawy wymiaru. Wnioskodawca złożył odwołanie od tej decyzji, kwestionując sposób ustalenia wysokości emerytury wojskowej przez pominięcie podwyższenia emerytury o 5% podstawy jej wymiaru za 5-cio letni okres pracy w szczególnych warunkach.

Zdaniem Wojskowego Biura Emerytalnego, wnioskodawcy nie przysługuje podwyższenie emerytury, gdyż możliwość zwiększenia emerytury wojskowej z tytułu uczestniczenia przez żołnierzy w szkoleniu poligonowym z wykorzystaniem min bojowych istnieje dopiero od dnia wejścia w życie ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin.

Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych we Wrocławiu wyrokiem z dnia 21 października 1997 r. zmienił zaskarżoną decyzję wojskowego organu rentowego i ustalił, że wnioskodawca nabył prawo do podwyższenia emerytury z tytułu służby saperskiej określonej w § 1 ust. 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 lutego 1995 r. (Dz.U. Nr 21, poz. 110), ponieważ kapitan Wiesław L. w okresie pełnienia zawodowej służby w Wojsku Polskim od dnia 15 września 1980 r. do 30 października 1996 r. wykonywał od 1984 do 1989 r. - w ilości 12 i więcej razy rocznie - zadania z użyciem środków minerskich, co zostało potwierdzone wyciągiem z rozkazu specjalnego [...] Komendanta Wyższej Szkoły Oficerskiej [...] z dnia 31 stycznia 1995 r. Sąd Wojewódzki uznał, iż zarówno ustawa z dnia 10 grudnia 1993 r., jak i rozporządzenie z dnia 27 lutego 1995 r., weszły w życie w dniu 26 lutego 1995 r., co pozwala na zaliczenie wymienionych taksatywnie okresów służby - wszystkim żołnierzom wykonującym wcześniej taką służbę. Data wejścia w życie powyższych aktów

prawnych stanowi jedynie datę, od której można przyznać prawo do zwiększenia wypłaty świadczenia emerytalnego.

Pozwany organ rentowy twierdził w apelacji, że podwyższenie emerytury z tytułu pełnienia służby w charakterze sapersa może nastąpić tylko w sytuacji pełnienia jej po dniu 26 lutego 1994 r., ponieważ przepisy poprzednio obowiązującej ustawy z dnia 16 grudnia 1972 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin (Dz.U. z 1983 r. Nr 29, poz. 139 ze zm.) nie przewidywały możliwości podwyższenia emerytury z tytułu służby w charakterze sapersa, pełnionej w takich warunkach, jak pełnił ją wnioskodawca w latach 1984-1989. Na poparcie swoich twierdzeń strona pozwana dołączyła pisma Ministerstwa Obrony Narodowej: okólny nr 1/8/97 i z dnia 9 września 1996 r. nr 946/10, w których uznano, iż wykonywanie służby saperskiej przed dniem 26 lutego 1994 r. nie ma wpływu na podwyższenie świadczeń emerytalnych.

Rozpoznając apelację strony pozwanej, Sąd Apelacyjny we Wrocławiu powziął w sprawie wątpliwości i przedstawił Sądowi Najwyższemu powyższe zagadnienie prawne w trybie art. 390 § 1 KPC z następującym uzasadnieniem. Obowiązująca od 26 lutego 1994 r. ustawa z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin wprowadziła w art. 15 ust. 2 podwyższenie emerytury o 2% lub o 1% podstawy wymiaru za każdy rok służby pełnionej w taksatywnie wyszczególnionych jednostkach lub w określonym charakterze. Między innymi, wprowadzono 1% podwyższenie podstawy wymiaru za każdy rok pełnionej służby w charakterze sapersa bez określenia czasu pełnienia przedmiotowej służby. Również rozporządzenie wykonawcze Rady Ministrów z dnia 27 lutego 1995 r. w sprawie szczególnych warunków podwyższania emerytur wojskowych nie zawiera żadnych unormowań w tym względzie. Według art. 60 ustawy, prawo do podwyższenia emerytury, wynikające z jej art. 15 ust. 2, przysługuje od daty wejścia ustawy w życie, to jest od 26 lutego 1994 r., natomiast okres służby, z tytułu której przysługuje podwyższenie emerytury, może przypadać na czas przed wejściem w życie ustawy. Za takim rozstrzygnięciem przemawia również brak uregulowań przeciwnych. Wątpliwości Sądu Apelacyjnego powstały jednak przy analizie art. 53 ust. 1 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r., stanowiącego, iż osobom, którym w dniu wejścia w życie ustawy przysługują emerytury i renty na podstawie przepisów dotychczasowych, nie uwzględnia się podwyższeń, o których mowa w art. 15 ust. 2.

W konsekwencji tego - zdaniem Sądu Apelacyjnego - doszłoby do odmienne-
go potraktowania wpływu na wysokość świadczenia okresu służby w charakterze
saperera uczestniczącego w szkoleniu poligonowym z wykorzystaniem uzbrojonych
min bojowych pełnionej przez żołnierzy, którzy przeszli na emeryturę pod rządami
dwóch następujących po sobie ustaw, mimo że służba ta mogła być pełniona w ta-
kich samych warunkach i w takim samym okresie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 15 ust. 2 pkt 2 c ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopa-
trzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin (Dz.U. z 1994 r. Nr 10, poz.
36 ze zm.) emeryturę podwyższa się o 1% podstawy wymiaru za każdy rok służby
pełnionej bezpośrednio w charakterze skoczków spadochronowych i saperów. Roz-
porządzenie Rady Ministrów z dnia 27 lutego 1995 r. w sprawie szczegółowych wa-
runków podwyższania emerytur wojskowych (Dz.U. z dnia 6 marca 1995 r. Nr 21,
poz. 110) wydane na podstawie art. 15 ust. 6 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. we-
szło w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 26 lutego 1994 r., to znaczy obo-
wiązuje od tej samej daty, w której weszła w życie ustawa. Zgodnie z § 1 ust. 2 pkt 4
rozporządzenia emeryturę wojskową podwyższa się o 1% podstawy wymiaru za
każdy pełny rok zawodowej służby wojskowej pełnionej bezpośrednio w charakterze
saperera biorącego udział w rozminowaniu i oczyszczaniu terenu z przedmiotów wy-
buchowych i niebezpiecznych albo uczestniczącego w szkoleniu poligonowym z wy-
korzystaniem uzbrojonych min bojowych lub w pracach minerskich z wykorzystaniem
materiału wybuchowego nie mniej niż 12 razy w ciągu roku.

Ustawodawca w żadnym przepisie omawianej ustawy ani rozporządzenia nie
określił czasu pełnienia przedmiotowej służby, co oznacza, iż okres służby, z tytułu
której przysługuje podwyższenie emerytury, może również przypadać na czas przed
wejściem w życie tych przepisów, to jest przed 26 lutego 1994 r. Przepis art. 60
ustawy stanowi jedynie o dacie powstania prawa do wypłaty podwyższenia emerytu-
ry, wynikającego z art. 15 ust. 2 ustawy, nie ma natomiast żadnego odniesienia do
okresu pełnionej służby, z tytułu której przysługuje to podwyższenie. Powyższe
uprawnienie powinno zatem przysługiwać wszystkim żołnierzom pełniącym służbę
saperską, niezależnie od tego, czy przeszli na emeryturę pod rządami omawianej
ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r., czy też na podstawie przepisów obowiązującej do

dnia 26 lutego 1994 r. ustawy z dnia 16 grudnia 1972 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin (jednolity tekst: Dz.U. z 1983 r. Nr 29, poz. 139 ze zm.). Nie znajduje też uzasadnienia odmienne traktowanie okresu służby w charakterze sapersa, pełnionej w takich samych warunkach i w tym samym okresie, tylko w zależności od daty przejścia na emeryturę. Przyznanie żołnierzom zawodowym prawa do podwyższenia emerytury od dnia 26 lutego 1994 r. na podstawie przepisów art. 15 ust. 2 pkt 2 c ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. i § 1 ust. 2 pkt 4 omawianego rozporządzenia Rady Ministrów - za każdy pełny rok zawodowej służby wojskowej pełnionej w charakterze żołnierza - świadczy o równym traktowaniu tej służby, niezależnie od daty jej pełnienia. Omawiane przepisy, przyznające to uprawnienie, nie ograniczyły go czasowym warunkiem pełnienia tej służby.

Kierując się powyższymi rozważaniami, Sąd Najwyższy uznał, iż przepis art. 53 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r., nie uwzględniający podwyższeń z art. 15 ust. 2 wobec osób, którym w dniu wejścia w życie ustawy przysługują emerytury i renty na podstawie dotychczasowych przepisów, zawiera sprzeczność z zanalizowanymi wyżej przepisami ustawy i narusza konstytucyjną zasadę równego traktowania obywateli (art. 32 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.).

Z tych wszystkich względów Sąd Najwyższy podjął uchwałę, jak w sentencji.

=====